

Ubetjuelighed, sædvanlig 3 à 4 Rbd. om Aaret. Naar de nu, fordi der paa disse Steder opvartes med Thee og Caffe osv. endvidere skulle betale 2 Rbd. i Klubskat, saa er det omtrent det Samme, som at ophæve sige Læseforeninger, og det har ogsaa havt tilfølgende, at Læseforeningerne paa enkelte Steder ere gaaede overstyr. Disse Menneker, der besøgte disse Foreninger, søge da derefter paa andre Steder, hvor det er langt mindre ønskeligt, at de skulle komme, medens de baade kunne danne deres Aand og Hjerte ved den Lecture, som Foreningerne hidtil have givet dem.

Der er en anden Sag, som jeg skal tillade mig at henlede den høitærede Cultusministers Opmærksomhed paa, og det er den for Provindsbeboerne vigtige Sag, at der idetmindste paa de større Steder er offentlige Bibliotheker. Det er for de mindre formuende Videnskabsmænd og for dem, som, om de end ikke ere Videnskabsmænd, dog ønske at beskæftige sig med nyttig og gavnlig Lecture, overordentligt vanskeligt i Provindserne at skaffe sig denne. De mangle Hovedstadens store Bogsamlinger, og i Provindserne er der saagodtsom ingen offentlige Bibliotheker. Enkelte Steder er der vel Stiftsbibliotheker, som de kaldes; men de mangle de fornødne Fonds til at anskaffe sig Bøger for. Det turde maaskee være, at der fra Hovedstadens Bibliotheker og Bogsamlinger kunde staaes Doubletter af Bærker, som her vare mindre nødvendige, derover, hvor de dog vilde kunne stifte uendelig megen Gavn. — Men endnu maa jeg omtale en anden Sag, og det er, at man som bekjendt — jeg kan næsten sige i flere Aarhundreder, idetmindste troer jeg fra 1600 og nogle — har trukket Manuscripter sammen fra Provindserne til Kjøbenhavn. Disse Manuscripter — jeg mener ikke blot egentlige Manuscripter, men ogsaa Diplomer og andre Documenter — ere samlede paa forskellige Steder i Hovedstaden. De ere saaledes blevne undtagne Benyttelsen paa de Steder, hvor de egentlig nærmest henhøre, især fra Herregaardene og Kjøbstædernes Raadstuearchiver, og Tid efter anden, fra 1600 og nogle til de allerseneste Tider ere disse Documenter samlede i Hovedstaden, hvor de ikke alle ere blevne ordnede saaledes, og ikke stifte al den Rytte, som de burde. De have en høj

Grad af Interesse for den Mand paa Stedet, som ønsker at kjende vedkommende Steds Historie, saa langt han kan gaae tilbage; men det er umuligt at komme til Kundskab derom; thi Alt, hvad der skulde oplyse Stedets og Personernes Historie, er borte. Det er samlet her i Kjøbenhavn. Her kan han ikke søge det, fordi han ikke veed, hvor han skal søge det. Man veed ikke, hvad der er i disse forskellige Samlinger. Jeg vilde derfor ansee det for i høj Grad ønskeligt, om der ligesom i andre Lande, og jeg troer navnlig i vore Nabolande, forfattedes Registre til Oplysning om, hvad der fandtes paa disse forskellige Steder. Provindsbeboeren kunde da see, hvad der var i Hovedstadens forskellige rige Samlinger, og han kunde da under et kort Ophold her benytte dem; men, som Forholdene nu ere, kan han ikke benytte dem. Local- og Personalhistorien, som har en saa høj Grad af Interesse, kan saaledes ikke faae den Udvikling, som den retlig burde have.

Cultusministeren: De Bemærkninger, der ere gjorte om Klubskattens Uensigtsmæssighed, skal jeg ingenlunde søge at imødegaae. Man behøver kun i kort Tid at have havt at gjøre med denne Klubskat og med Ansøgningerne om dens Eftergivelse, med Striden om, hvorvidt den paahviler det og det Selskab eller ikke, for at erkjende, at det er en meget betænkelig Indtagtskilde; og jeg haaber, at det vil vise sig ved nærmere Undersøgelse, at det Die med, hvortil denne Klubskat er henlagt, kan opnaaes uden at denne Skat bibeholdes, i det Ringeste uden at den bibeholdes lang Tid. Der er faldet en Bemærkning, som jeg ikke troer at burde forbigaae, uagtet den egentlig kun fremkom som en Hentydning til, hvad fraværende Medlemmer, hvis de havde været tilstede, udførligt vilde have udviklet. Det er en Bemærkning om, at den ringe Andeel af de til Sorø Academi henhørende Midler, der tidligere havde havt en vis mere folkelig Anvendelse, end den største Deel deraf, var nu enten inddraget, eller det var stillet i Udfigt, at den skulde inddrages. Jeg troer at burde imødegaae den Antydning, der heri kunde ligge — skjøndt jeg ikke troer, at den er tilfigtet, — som om den nuværende Bestyrelse skulde være mindre villig til at iagttage den folkelige An-